

זכרון תורת משה

אכסניה לתורה וחסידות

יו"ל ע"י חבורת האברכים שע"י מרכז מוסדות לעלוב
מיסודו של כ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט זצוקללה"ה זיע"א
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

פרשת האזינו שובה - יו"כ
ח' תשרי תשפ"ד

גליון תתקכ"ז

זמני כניסת ויציאת השבת

ר"ת	מוצ"ש	הדה"נ	
בני ברק	7:14	6:16	7:49
ירושלים	7:12	6:01	7:52
באר אפרק	7:32	6:33	8:04

בין אדם למקום יודע כל אחד נגעי עצמו על מה שצריך לשוב, ובעניינים שבין אדם לחבירו אי"בגמ' (יומא פה): "עבירות שבין אדם לחבירו אין יוה"כ מכפר עד שירצה את חבירו", וכך נפסק להלכה (רמב"ם הל' תשובה פ"ב ה"ט, שו"ע או"ח סי' תר"ו). אפשר לרחק בגבהי מרומים, מען קען פליען אין די הימלען אריין, אמנם אם אין מתרצה

שיחת קודש מפ"ק כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

הריני מקבל עלי מצות עשה של
"ואהבת לרעך כמוך"

גופי תורה תלוין בה וכו', והנה המה נתבונן במה שאמר הלל הזקן לאותו נכרי שביקש להתגייר ע"מ שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת (עי' שבת לא). "אמר לו דעלך סני לחברך לא תעביד זו היא כל התורה כולה ואידך פירושה הוא זיל גמור". ויש

לדקדק מה טעם אמרו "זו היא כל התורה כולה", מן המובן הי' לומר "זו כל תורת המדות", או "כל עניני בין אדם לחבירו", ולמה אמר "זו היא כל התורה כולה", ותו, הרי הגר חפץ היה ללמוד כל התורה "על רגל אחת", אם כן מדוע אמר לו הלל "ואידך זיל גמור", וי"ל בהקדם דברי הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורא זי"ע, אשר פעם שלחו אליו חסידיו שאלה האידך מגיעים לאהבת ה', וענה להם, ע"י אהבת ישראל מגיעים לאהבת ה', וכמ"ש (זוה"ק ח"ג ע"א) "אורייתא יקוב"ה וישראל חד הוא".

ויבואר כי אותו הגר ביקש להגיע אל רום המדרגות בין רגע, ולא רצה להתאמץ רח"ל ולהתאזר בגבורה ובעוץ, בעמל העבודה התמה המצרכת יגיעה רבתי, אמר לו הלל: עצה היעוצה אתן לך להגיע לפסגת המעלות בבת אחת, ע"י אהבת ישראל תזכה להגיע לאהבת ה', והנה הכלל הוא, אם הנאהב אהוב על האוהב באהבה עזה, אז האוייב מציית לכל דבר וציווי הנאהב בכל מכלל. ויובן ע"פ דאיתא בקדושת לוי (כי תשא) ע"ד הגמ' (קידושין פב). שהאבות הק' שמרו התורה עד שלא ניתנה, והענין הוא כי היו כל כך אויסגארבעט די קערפער, מצוות עשה - נעשו, ומצוות לא תעשה - לא נעשו. כי היו מזוככי חומר כ"כ עד שבאו להתפשטות הגשמיות והיו דבוקים בה' בדבקות עצמיות ואהבה עזה עד שהשיגו כל המצוות טרם שניתנו, והיו מרכבה לשכינה, כי במקום שיש יראת שמים יש הכל, ואין שואלים שאלות ועושים רצונו בשלימות, וכך מגיעים לכל המדרגות, ולזאת אמר לו הלל הזקן כנ"ל כי על ידי אהבת ישראל יזכה לאהבת ה' ועי"י יזכה לכל התורה כולה, ואיך זוכים לזה, ע"כ אמר לו "ואידך פי' זיל גמור" כי להבין ולקיים התורה דארף מען הארעווען.

ואיתא בליקושי מוהר"ן מברסלב, כי להתמדת התורה זוכים על ידי אהבת ישראל. והענין הוא כי האותיות המה נשמות ישראל (חסד לאברהם), וידוע כי יש ס' ריבוא אותיות לתורה וכנגדן ס' ריבוא שרשי נשמות, וכל אחד מיישראל יש לו אות בתורה (זוה"ח שיה"ש כד, וראה בס' מדבר קדמות אות ישראל בשם קדמונים הר"ת ישראל יש שיישים ריבוא אותיות לתורה ועי"ש חשבון האותיות). ואם אוהבים כל אחד מיישראל באחדות איז יש להם קשר לתורה וזוכה להתמדת התורה, לעוד אותיות התורה.

והנה הובא בספד"ק (עי' מבשר צדק, קדושת לוי) בשם מרן הבעש"ט הק' זי"ע ועכ"ב בביאור הפ' ה' צל"ך, כי השי"ת המשך בעמ' ב'

בינו לבין חבירו, אין לו כפרה. באחדות הרי תלוי כל עליית וקבלת התפילות לטב ולחיים ולשלם, האריז"ל תיקן כוודע (שער המונות, ענין ברכת השחר, דף א:), לומר לפני התפילה "הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך", כי ההתכללות בתוך עם ישראל הוא הכנה ואמצעי לקבלת התפילות, כי עי"י תעלה תפילתו כלולה מכל תפילות ישראל לעשות פרי.

וגדול מדת האחדות שביאת גואלינו במהרה בימינו תלוי בה, וכמובא בס' הפץ חיים (בהקדמה) דבעוון שנאת חנם הרבה עירנו ושמש מקדשינו וגלינו מארצינו, והתיקון לכך מדה כנגד מדה ע"י אהבת חנם, אחדות ומדות טובות, ויפה שעה אחת אשר בני ישראל נאחזים באחדות ובמידות טובות, בכללות ובפרטות, כי מיד היו נגאלין בגאולה שלימה.

עונה היא יסוד התשובה, דהנה השב אללקיזי בלב שלם צריך להכיר בשפלותו ובחסרונו, ובמה שמרד בו ית', ואם לא ידע ויכיר בפשעיו, לא נקה נפשו, ולא הגיע כלל לראשית הנרצה באופני התשובה. ואחדות תלוי בעונה, כי כל זמן שאדם מרגיש ב איזו התנשאות ומחשיב עצמו ליש ואינו מכיר כי הוא אין ואפס, לא יוכל להנמיך קומה להיות שוה בעיני הזולת, רק ע"י אהבת חנם עונה ושפלות רוח יביט על חבירו כטוב וחשוב ממנו. וכבר חרת עלי גליון הרמב"ם ז"ל באגרתו לבנו מקטולניא, בה כתב וז"ל: "תעלה על לך מדת העונה שהיא מדה טובה מכל המדות טובות עי"י ש".

מסופר כי פ"א הזדמן להסב"ק מרן אדמו"ר רבי דוד מלעלוב זיע"א לשמוע מלמד דרדקי לומד עם תלמידיו צעירי הצאן, והנה שמע ילד אחד בהגיעו לניקוד סוף פסוק (כזה), פתח פיו והעלה על דל שפתיו את שם השם, המלמד העיר לו על טעותו, ברם הפעוט טען כלפיו כי הרי כך לימד להם המלמד לומר בכל מקום שיש ב' יודלע"ך (ב' נקודות) יאמרו הם שם השם, הטעים להם רבם ואמר, אם יש שני יוד"ן אחד ליד השני הרי זה שם השם, ואם יש ב' יוד"ן אחד על גבי השני הרי זה סוף פסוק. מרן רבי דוד"ל זיע"א לקח מכאן לימוד ומוסר כי כאשר שני יהודים אוהזים א"ע בשוה בשפלות קומה וענות רוח אזי יש השראת השכינה, אבל כאשר יתנשא האחד על הזולת ויגבה לבו, הרי זה סוף פסוק. הקב"ה שלום ושמו שלום (עי' שבת י:), ולכן זוכים להשראת השכינה כשנאחזים באחדות, "כל בי עשרה שכינתא שריא" (סנהדרין לט), אחדות מביאה לעליה בגשמיות וברוחניות, ורעותיה המובאות אחריה המה: אהבת חנם, אהבת ישראל, מדות טובות, שלום ושלום, קירוב יהודים, צדקה וחסד, הכל איין קעשינע. בכוח האחדות זוכים לכל התורה, ואי איזוה פרשה קטנה שכל

למחרת יום הכיפורים "גאט'ס נאמען"

למחרת יום הכיפורים - כולם שוין לטובה
למחרת יום הכיפורים נקרא בפי ישרים בכינויו "גאט'ס נאמען", כדאיתא בשם מרן הבעש"ט זיע"א, שהוא מצד שמוסקין לומר המלך הקדוש, ואומרים הקל הקדוש מאז והלאה.

הסביר על כך מרן רביה"ק אדמו"ר זיע"א כי במוציא יום כיפור הוא זמן המוכשר ביותר להתאחד כל ישראל כאחד, דכיון שכולם נקיים מחטא ועוון ואין הפרעה באף אחד מלהתחבר באחדות עם חבירו, וזהו מה שפירש רש"י הק' בפרשת ויקהל ד"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל" היה למחרת יום כיפור.

עוד ביאר רבינו מרן אדמו"ר זיע"א בטעם הדבר למה למחרת יום כיפור נקרא "גאט'ס נאמען", על פי מעשה הידוע שהלך פעם מרן הרה"ק מוהר"ד מלעלוב זיע"א בדרך, ועבר באיזה כפר ושמע איך מלמד אחד מלמד את התניינות חמוש, ובהגיעם לסימן ניקוד סוף פסוק (כזה): הוציא ילד אחד בפיו את שם ה'. צעק עליו המלמד כי אסור לומר שם הוי' לבטלה.

ענה לו הילד: "הרי המלמד לימד אותי כי כשיש שני פינטעלעך (נקודות) - הרי זה שם השם". אמר לו המלמד: "רק כשהם אחד על יד השני, אז הוה שם הוי', אבל אם הם אחד על גבי השני, הוה סוף פסוק. ומרן מוהר"ד לקח מזה לימוד, שאכן פינטעלעך הוא יו"ד, ואכן כי שני פינטעלעך הם שם השם, אימתי? רק כשהם מצמידים ביחד אחד ליד השני בשוה, אבל כשאחד הוא קצת למעלה יותר בבוה מעל לשני או אחד מוטה קצת כלפי מטה אין זאת שם ה', אדרבה, הרי הפסק הוא. רק כששני יהודים נאחזים ביחד באחדות ובריעות, אזי יש השראת השכינה. ולפי"ז הרי יש להסביר טעם למה נקרא למחרת יוה"כ"פ בתואר "גאט'ס נאמען", כי במוציא יו"כ "זענען אלע יודען גלייך" [כל היהודים שוים], שהרי היתה מחילת עונות, ואף אחד אינו יותר גבוה במעלה על חבירו, ע"כ נקרא "גאט'ס נאמען", לכן לא שולטים עונות בימים האלה שבין יו"כ להג' הסוכות, ולא כן כשנגיע חג הסוכות וכל אחד מוכן את עצמו בענין ובמדינה אחרת ושונה מחברו ברוחניות.

כגון, במצות הד' מינים, לזה יש יותר יפה ולזה פחות, ואין קיום המצוה באותה מדינה שוה. וענין ההתנשאות שמחזיקים את עצמם אחד גבוה יותר מחברו יכול לשלוח אז. וזהו הענין שדרשו חז"ל (תנחומא אמור כב) עה"פ (ויקרא) "ולקחתם לכם ביום הראשון, ראשון לחשבון עונות", כי כן ההתנשאות והגאות הם המביאים לחשבון עונות, ועלול הדבר להתחיל בהתקרב ובא ימי חג הסוכות, משא"כ למחרת יוה"כ"פ עדיין מולם שוין כאחד לטובה, ולכן נקרא "גאט'ס נאמען", עכ"ל.ק.

שיחת קודש

המשך מעמ' א'

"ברעדה" - יתעורר בנפשו וישים עיניו בראשו בחשבון מעשיו ומעלליו, ומאידך, "וגילו" - יתחזק וישמח בלבבו כי זאת תורת השב, להתחזק בשמחה ובטוב לב כי רק כך יהי קיום לתשובתו, ויעלה מעלה במדריגות התשובה, עד תשובה מאהבה.

בפסוק "וילך משה וידבר" וגו', יש ליתן לב מהו דכתיב וילך משה שלא נמצא בכל התורה כולה שהלך משה לישראל כשרצה לדבר עמו בצוות המקום, אלא הם היו באים אצלו. ויובן ע"ד הידוע כי יש מדרגות בעובדי ה' ביראיו ובאוהביו, שמפחד תמיד כי לא יצא ידי חובתו נגד הבורא ית', כי בכל יום ויום מחמת יראתו והשגתו בגדולת הבורא ב"ה, המתרבים ומתגדלים ומתוספים תמיד בכל יום, הוא מכיר שכל מה שהוא עובד ה' כמוהו כאין הוא כנגד החיוב שהוא מחוייב לעבדו, וכדבעי למיעבד לא עבד, ולכן הוא מחזיק את עצמו תמיד בבחי' חוטא ומקצר בעבודה, ולכן הוא מתאמץ תמיד לשוב בתשובה, ומשה רבינו ע"ה הי' מוסיף והולך בעבודת ה' ולא עמד לרגע אחד, והלך מדרגא לדרגא, "וילך משה", "וידבר את הדברים האלה" - ותמיד למד תורה ועלה מעלות רמות. "אל כל ישראל" - ר"ל שזכה וזיכה את הרבים, בני ישראל לילך בעקבותיו וללמוד תורה.

גם בדוד המלך ע"ה נאמר (תהילים יט, ג) "יום ליום יביע אומר" וגו', שעלה ונתעלה מיום ליום ביתר שאת ועזו, ואצל כל הצדיקי אמת הי' כל רגע ורגע יקר מפז ומפנינים, וכל רגע בלתי לה' לבדו, והלכו תמיד מדרגא לדרגא מוסיף והולך במרומי השגתם,

ויסופר מרבי סעדיה גאון ז"ל איך שתלמידיו ראוהו בוכה ומתאונן ומסגפ עצמו ביותר ושאלו אותו מה זה ועל מה זה כי עבר חלילה על עבירות כה חמורות, והשיב להם, פ"א נתארחת אצל אדם אשר לא הכירני ובכ"ז כיבדני ביותר וסיפק לי כל צרכי כי הי' איש חסד ואוהב אחרים, לאחר ימים אחדים נודע לו מי אני ואז הרבה בכבודי ביתר שאת ועשה סעודות גדולות לכבודי וכאשר נפרדתי מאתו נפל לרגלי ככה והתחנן שאסלה לו על שלא כבדני כראוי בימים הראשונים בעת שלא ידע מי אני, ומאז נתתי אל לבי הלא בכל יום ויום אני מכיר ומשיג יותר מגדולתו של הקב"ה ונמצא שאתמול עדיין לא הכרתי וממילא לא עבדתי אותו כראוי ועל דא קא בכינא ומתאונן ושב אל ה' בתשובה.

צריך להתחזק מיט א געזונטע אידישע שמחה תמיד, כי רק כך אפשר להתעלות ולעבד את ה' כמ"ש (תהילים ק, ב) "עבדו את ה' בשמחה", ויעזור ה' מיר זאלען גיהאלפען ווערן בכל הישועות שלימות בין בגשמיות בין ברוחניות, דער אייבערשטער זאל העלפן און זאל רחמנות האבן עס זאל זיין א גרויסע שמירה עלינוה פאר גאנץ כלל ישראל בכללות ובפרטות איבעראל וזא זיי זענען נאר,

דער אייבערשטער זאל העלפן און זאל רחמנות האבן מיר אלע זאלען שוין גיהאלפען ווערן מיט אלע ישועות בגשמיות וברוחניות. דער אייבערשטער זאל העלפען און זאל רחמנות האבן זאל אונז געבן א זיסע סליחה ומחילה א כתיבה וחתומה טובה א שנת גאולה וישועה שלימה תחל שנה וברכותיה,

דער אייבערשטער זאל העלפן און זאל רחמנות האבן מיר אלע זאלן שוין גיהאלפען ווערן משיח זאל שוין קומען עס זאל שוין זיין די גאולה שלימה די שמחה שלימה עס זאל זיין בנין ביהמ"ק אויף א זיסען אופן אויף אייביג.

והקטנים במטבע לשונו: "נאר די הייליגע גמרא מיט יראת שמים". ומרגלא בפומי, וכבר הובא בספרים (ראה פלא יועץ ערך תשובה), שלכן תיקנו לנו רז"ל בתפילת י"ח לומר "השיבנו אבינו לתורתך", וע"י זה "ההחזירו בתשובה שלימה לפניך", דאי אפשר לתשובה שתתקיים בלי קדימות עסק התורה. התורה הק' מקדשת ומוזככת ומטהרת האדם, ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים, וכשיש תורה יש הכל כדאי (אבות) "הפך בה והפך בה דכולא בה".

יש השואלים במה והאיך יזכו ללמוד תורה לשמה, ותורתם מה תהא עליה שיהי לשמה. ראשית חכמה, שיעזבו כל החשבונות כי העיקר הוא הרצון. מרן אאמו"ר זיע"א פי' התפילה "ומלכותו ברצון קיבלו עליהם" - על ידי הרצון טוב אפשר לקבל עול מלכות שמים, והרי אין דבר העומד בפני הרצון, וח"ו שיהא עסק התורה בלי רצון, כי אז לא זכה ונעשית לו סם מות (עי' יומא עב:), ושלא יהא בכוננות הפכיות רח"ל, להבדיל בין ישראל לעמים, תאמין כי חכמה בגויים והם לומדים תורה ע"מ לקנטר לשאול ולפרוך.

אלא זה דרכו דרך ישרה שירבה לעסוק בתורה וכדאי "לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות אפי' שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה". עם רצון טוב והתמדת התורה יגיע לתורה לשמה, וזוהר שיהי לימודו בטוהר הכוונה הרצויה.

היינט איז דאך נעבעך א צובראניע וועלט א צוקלאפטע וועלט, פון אלע זייטען דארף מען ישועות, ומוטל על כל אחד לחזק ולשמח את השני ברוחניות ובגשמיות, ואי (אבות א, טו) "הוי מקבל את כל אדם בסבר פנים יפות", לקרב לב נשבר או לעודד אחרים הוא חסד גדול ומועיל, כי כך מרימים רוחו בחיזוק רוחני, לדוגמא, כאשר מאכילים עני ואביון זו נק' חסד אבל אח"כ יחזור להיות רעב, אמנם בסיוע וחיזוק רוחני לכל אדם אפשר לפעול רבות ונצורות. וכדאי מבעלי המוסר, על יהודי שהי' שבור ורצוין, וחבירו הי' מסייעו ותומך בו מדי פעם, אירע והנה נזכר זה זמנים טובא אשר נשכח ממנו חבירו ולא הלך אליו לעודדו, יצא אל בית חבירו ולא מצאו שם, והחליט להשאיר עבורו מכתב בה כתב דברי חיזוק והתעניין עליו והזכיר לו שלא שכח ממנו, לאחר זמן נפגשו דרכיהם של ב' הידידים, אמר ההוא כי מכתבו ממש הצילו חיים, רח"ל נפשו היתה מרה לו מאוד וכבר מאס בחיזוק ופסק עליו את הדין להנקם מעצמו ובשרו ונפשו ולאבד עצמו לדעת, כי הרגיש במצב רוח מדוכא שאין גם אחד המתעניין עליו וכו', והנה ראה את המכתב, וכמים קרים על נפש עייפה, קם ונתעודד ותחי רוחו ולבו השבור ולא הוציא את זממו הרע אשר חשב לעשות. צריכים לחזק ולהתחזק בחיזוק ובשמחה תמידית, וכמ"ש "בשמחה וטוב לבב מרוכ כל".

שאלת רבים היא, האיך אפשר לשמוח בו בעת שצריך להתעורר בתשובה ולעשות לכפר את אשר חוטא על הנפש מיום היותו למען יזכה בהשפטו ביום הרת עולם. והנה מהאי טעמא גופא כי בגין טובת התשובה ולתועלתה המרובה צריך להאחז במדת השמחה, כי בלעדי השמחה קען מען קיין קארטאפעל אויך נישט עסען, וע"י השמחה אפשר לשוב אל ה', ללמוד ולהתפלל ולהבין תוספות. והימים האלו צריך להיות בחי' "וגילו ברעדה", מחזק גיטא

מתנהג עם בריותיו כביכול דוגמת הצל, כמו עשיית האדם הוא עשיית הצל, כן אם האדם מתנהג בחסד ורחמים כך הקב"ה מתנהג עמו גם כן, וז"ש ה' צלך. המדות טובות מביאים להמתקה, כי משמים מביטים האיך שעוסק במידות טובות אזי גם עמו מתנהגים ברחמים מרובים ובחסדים מגולים. ובאמת ענין זה מפורש במאמרי הז"ל ושנוי בתלמוד ובמדרשים ומשולש בכתובים של חכמי ישראל די בכל דור ודור, כי הצדיקי אמת והגאונים אמת באו רק לחזק דברי חכמינו ז"ל והם אמרו (שבת קנא:) "כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים", עוד אמרו (סוטה ח:): "במדה שאדם מודד מודדין לו", ועל האדם לנהוג כן ברוחניות והן בגשמיות, וזהו זכות וההמתקה הגדולה לימי הרחמים, אפי' ווי אזוי מען קוקט אויס, אם מתנהגים בבחי' של הדבק במידותיו יזכו שגם עמו יתנהג כן.

והנה כפי שצריך יראת שמים בין אדם למקום, צריך גם יראת שמים בין אדם לחבירו, וכמ"ש (ויק"ר ט, ג) "דרך ארץ קדמה לתורה", ומי שיש לו מדות טובות ויראת שמים בין אדם לחבירו אזי גם היר"ש דילי' בין אדם למקום שונה למעוליותא, וכל הנהגתו איז ערנסטער און פעססטער, וז"ש "והיא כל התורה כולה". אי' (ברכות סד.) "תלמידי חכמים מרבין שלום בעולם", זהו הסימן של ת"ח, שהוא מרבה שלום בעולם.

ומעתה כל הקרב - הקרב אל משכן ה' לומדי הישיבות והכוללים, שישתדלו הלומדים לעזור ולסייע לחלשים, שיהי בחי' תורת חסד כדאי (סוכה מט:): "תורה ללמדה, זו היא תורת חסד". ומה טוב שיעשו חבורה שעוזרים ומדריכים החלשים להיות תלמידים מהוגנים. אי' (תענית ז.) "ומתלמידי יותר מכולם", יש וחושבים אם לומדים עם מצויינים ומופלגי תורה או כאשר לומדים לבד יהי להם תועלת יתירה מהלימוד עם החלשים, אולם יש כאשר צריך לירד מעדיפות הבנתו להסביר ולהשכיל בהבנה פשוטה ותמה את התלמיד עד שיערב ויבוסס לו, גם הלמדן הטוב יוצא נשכר כי כך מבין דבר מתוך דבר, ומוחו מתרחב בהירות וברירות יתר, וז"ש "ותורת חסד על לשונה", חסד ברוחניות הוא החסד הגדול ביותר, וזה גם ממתת האהבה ומתנת חנם לאיש מישראל, שמביא לכל העליות ולכל הישועות על כל ישראל, והצלחה בתורה.

וזה זמן תשובה, בתשובה יש מדריגות עד אין סוף, כדאי ברמב"ם "עד שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לכסלה עוד", תשובה באמת תשובה מאהבה היא התשובה הגדולה ביותר, אבל עיקר התשובה הוא החרטת על העבר והקבלה על העתיד, ושיחתרט במה שעבר ונפשו קצה בהן בחרטה גמורה לשעבר איש כדרכיו וכפרי מעלליו, והמתחרט על מעשיו אזי השי"ת חפץ בהצדק וכמ"ש (שמואל) "לבלתי ידח ממנו נדח", כי מתנת חנם דילי' עא"ס וכמ"ש "וחנותי את אשר אחן וירחמתי את אשר ארחם", ורחמנותו ואהבתו עא"ס.

וכבר דברינו מילל כי עיקר הגדול ליכנס לדרמי התשובה הוא לימוד התורה. אא"י מרן אדמו"ר זיע"א הי' רגיל על לשונו בכל עת להזהיר הגדולים

א מעשה

סעודה מפסקת בצל מרן
הרדצ"ש מלעלוב זיע"א

בימים אלו מרבין בני ישראל בצדקה, וכך אנו זועקים ומתריעים בימי ר"ה ויוה"כ 'ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה'. ואיתא ברמב"ם בהלכות תשובה (ג ד) 'נהגו כל בית ישראל, להרבות בצדקה וחסד ובמעשים טובים ולעסוק במצוות מראש השנה ועד יום הכפורים יותר מכל השנה.

*

פעם ישב הרה"ק מרן הרדצ"ש מלעלוב רבי דויד'ל בידערמאן זיע"א מעיה"ק ירושלים וערך את 'סעודה מפסקת' בעיוה"כ כשהוא מוקף בנשברי לב- חסרי בית ומשפחה חולים ונדכאים, והיה יושב ומדבר על ליבם בדברי בדיחותא וניחותא- מדברים המיישבים ומשמחים את לבם. באותה שעה עבר הגאון רבי דוד בהר"ן זצ"ל בדרכו לבית הכנסת ל"כל נדרי' וכולו אומר הדרת קודש, ומבעד לחלון ראה את הנעשה אצל ר' דוד'ל, נכנס ר"ד בהר"ן ושאל את הרבי, וכי זו עת זמן לשחוק עם אנשים אלו, אמר לו הרבי אמשול לכם משל, לתינוק שתקפוהו כאבי שיניים ל"ע, מה תעשה אימו? תעזוב את כל עיסוקיה וענייניה, תשחוק לפניו ותרקד לפניו (בכל כוחה) - להסיח דעתו מהכאב הנורא, אף אלו נשברי הלב הינם כביכול 'כאב השיניים' של הקב"ה, אין לנו אלא לעמוד בכל עת ובכל זמן לרקוד לפניהם ולשמח אותם כי בזה כביכול הננו עושים רצון קוננו בשלימות...

*

כתב רבינו אפרים רמז מן התורה להרבות בצדקה בימים אלו, בלשון הכתוב (דברים טז כ) 'צדק צדק תרדוף למען תחיה וירשת את הארץ', שראוי להרבות בצדקה ורדוף אחריה, למען תחיה - שבזכות הצדקה תזכה להיכתב ולהיחתם לחיים, אימתי

הכתוב מדבר, 'וירשת' אותיות 'ו' תשרי', שכן מתוך עשרת ימי תשובה ישנם שישה ימים שניתן לתת בהם צדקה [שהרי בשני ימים דר"ה ובשבת שובה וביוה"כ אי אפשר לתת צדקה]

*

בימים מקדם כשהיתה אימת הצבא של מדינת ליטא, עלה למעונו של הגאון רבי יצחק אלחנן ספקטור זצ"ל בחור בן עשירים שהגיע זמנו להתייצב לפני הצבא, וכה בכה לפניו, רבי קדוש, עד לאחרונה היו בני העשירים משחדים את פקידי הצבא בממון רב והללו היו מוציאים כנגד ה'מצלצלין' שטר שחרור ו'פטור' מהצבא, אך לאחרונה גדלה רשעותם של פקידי הצבא הנוטלים את השוחד בשמחה רבה, ולאחר שהממון בכיסם הם שבים 'למסור' את המשחדים וכך אוסרים בבית האסורים את הבחורים ואביהם גם יחדיו, על כן נפשי בשאלתי, כדת מה לעשות, כי אם לא אתן שוחד הרי מיד אלקח לצבא, ולאידך, הרי גם נתנית השוחד איננה עצה...

חשב הגאון כמה דקות, ולאחר מכן נענה ואמר, שמע נא, יש לי עסקן גדול (מאכער) שלגביו אין דלת נעולה, הכל פתוח לפניו- הב לי צרור מעותין, ואני אמסור אותו לאותו עסקן, לך בשלום לדרכך, תן תנומה לעפעפיך ושטר השחרור יגיע ע"י הדואר עד לפתח ביתך, וכן עשה הבחור.

ואכן, כעבור שבועיים ימים נקש בביתם איש הדואר ומסר לידי הבחור מכתב מטעם הצבא הפוטרו משירות בצבא 'מטעמי בריאות' ושם ניתן בידו זכות ערעור עד יום פלוני... וליהודים הייתה אורה ושמחה וששון, הבחור שלא ידע את נפשו מרוב שמחה מיהר לביתו של הגאון להודות לו ולברך את שליחו הנאמן, ובתוך הדברים אמר לרי"א, הנה, מובן מאליו שאי אפשר לפרסם בראש כל חוצות מיהו העסקן שהרב השתמש בו, אבל אע"ז לבקש מהרב שיפרסם את שמו לכה"פ בין אנ"ש, ועכ"פ בין העשירים... אמר לו רבי יצחק אלחנן, שמע היטב, עסקן זה טוב הוא לא רק לענייני הצבא אלא לכל מיני הצלות שבני דורנו צריכים להם, ולא רק לעשירים... ואפרש שיחתי, באותו היום שבאת אלי לפני כשבועיים נכנסו אלי כלה ואמה אשר באו לשפוך ליבם כי מועד הנישואין קרב ובא

ולרש אין כל, ובושה תכסה פניהם מרוב פחד ובהלה שתפרד החבילה, משיצאו שניהן נכנסת עם 'שאלתך', ואמרת לעצמי, הנה הקב"ה בעל הגמול בודאי לא ישיב ריקם את פני נותני הצדקה אשר גדולה צדקה להגן מכל מיני פורענויות צרות ויסורים, על כן ביקשתי ממך את צרור הכסף, נתתיו להם ובזכות שמחת לבם בא אליך כתב ה'פטור' עד הבית... (מפי הגאון הגדול רבי ראובן פיין זצ"ל, ששמע מהבחור עצמו שכבר נהפך להיות 'בעל בעמיו' - בימי נדודיו מאדמת אירופה לשנחאי שביפן בימי המלחמה)

*

במכתב שכתב הגאון רבי אלחנן וסרמן על הגאון רח"ע נמצא כתוב ח"ל. 'ונמצאו פתקאות מהגאון ז"ל, והן קבלות מערבי יוה"כ"פ, באחת מהן מעיו"כ כתוב... לעשות חסד עם כל מי המבקש.

*

באחד השנים בערב יום הכיפורים לפנות ערב נראה הרה"ק רבי שלומק'ה מזוועהיל זי"ע מטפל ומתקן בצינור שבור של מי שופכין (ביוב) שעמד בסמיכות לבית מדרשו כשהוא כבר לבוש בקיטל וטלית לקראת 'כל נדרי', אחד העוברים ראה את המחזה הנורא... וכמעט נעתקה לשונו מרוב תדהמה. שאל הלה את הרבי, רבי קדוש, מה מעשיכם כאן בזו השעה- לטפל במי שופכין בשעה שאנו עומדים על פתחו של היום הגדול והנורא. אמר לו ר' שלומק'ה, מעשיי אלו הם כמעשיו של הכהן גדול בשעה שעמד אחת בשנה לפני ולפנים ב'קודש הקדשים' (כי מסביב אותו 'שבר' שבצינור פרצה מחלוקת בין השכנים, ולהשקיט הסערה עשה ר' שלומק'ה מה שעשה).

*

הגאון רבי חיים קרייזוורטה זצ"ל גאב"ד אנטוורפן יצ"ו היה אומר, שיתכן שעל ידי ה'גארטל' (החגורה) בתפילה יקיים מצוות עשה מן התורה, ואיזוהי כאשר מלוה את ה'גארטל' שלו לחבירו, דאז מקיים מצוה דאורייתא של גמילות חסדים.

*

כתב ה'חינוך' (מצוה קפה) ח"ל. שהיה מחסדי הק-ל על בריותיו, לקבוע להן יום אחד בשנה לכפרה על החטאים עם התשובה שישבו, שאילו יתקבצו עוונות הבריות שנה שנה תתמלא סאתם לסוף שנתיים או שלוש או יותר, ויתחייב העולם כליה, על כן ראה

היכלולא דצדיקיא

י"א תשרי -[גאט'ס נאמען] - רב הונא ברי' דמר זוטרא ורב טביומי, הוא מר בר רב אשי (ד' רכ"ז)
רבי יצחק ב"ר אשר הלוי משפירא תלמיד רש"י הק' מראשוני בעלי התוס' באשכנז (ד' תתצ"ג)
רבי אברהם אביש מפפד"מ בעל ברכת אברהם ב"ר צבי הירש ממזריטש (תקכ"ט)
רבי דוד ב"ר שמואל הלוי מסטעפן (תקע"א)
רבי צבי אריה מאליק ב"ר אברהם לנדא (תקע"ב)
רבי יוסף זכריה ב"ר נתן שטון משאוול ב' שו"ת זכר יהוסף (תרס"ד)
רבי מנחם מנדל ב"ר דוד מבוהוש (תשי"ג)

י"ב תשרי

רבי אשר ב"ר ארי' מרדכי פריינד מייסד "יד עזרא" (תשס"ד)
- רבי אברהם המלאך ב"ר דב בער ממזריטש (ה' תקל"ז)
יום שב"ק י"ג תשרי - רבי משה יוסף מרדכי ב"ר רפאל ב' שער המים (תקס"ו)
רבי עקיבא אייגר ב"ר משה גינו מפוזנא (תקצ"ח)
רבי שמואל מהר"ש ב"ר מנחם מנדל מליובאוויטש (תרמ"ג)
רבי מנחם מנדל ב"ר יחזקאל פאנעט מדעש, בעל אבני צדק ומעגלי צדק (תרמ"ה)
רבי ישראל ב"ר אברהם יעקב מסדיגורא (תרס"ז)
- רבי שלום שכנא מפזוהוביטש ב"ר אברהם המלאך (תקס"ג)
רבי יהודה לייב ב"ר יוסף גרשון הכהן מאניפולי ב' אור הגנוז (תקס"ז)
רבי ישראל ב"ר שבתאי הופשטיין מקוז'ניץ ב' עבודת ישראל (תקע"ה)
רבי מרדכי ב"ר יהואל מייכל מזוועהיל (תרס"א)
רבי יוסף צבי ב"ר ישראל דושינסקי מחוסט-ירושלים (תש"ט)

י"ד תשרי

בחכמתו ב"ה לקיום העולם, לקבוע יום אחד בשנה לכפרת חטאים לשבים, ומתחילת בריאת העולם יעדו וקדשו לכך, ואחר שיעדו הק-ל ב"ה אותו יום לכפרה, נתקדש היום וקיבל כח הזכות מאתו יתעלה עד שהוא מסייע בכפרה.

*

ה'לבוש' (סימן תקפב סא) מבאר מה שאומרים קודם תפילת שמו"ע בליל יוהכ"פ 'כי ביום הזה יכפר עליכם... לפני ה' תטהרו' שאין בזה משום הפסק בין גאולה לתפילה, כי הכפרה והטהרה היא היא גאולתנו, ואין לך גאולה אריכתא יתירה מזו.

אשריכם ישראל- הקב"ה מטהרנו בשמחה

זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו, עת שמחה הוא היום לנו שהקב"ה בכבודו ובעצמו מטהר אותנו מכל חטאותינו, כמו שאמרו בסוף יומא (פה): 'אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם- אביכם שבשמים, שנאמר (יחזקאל לו כה) 'וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם', ואומר (ירמיה יז יג) 'מקוה ישראל ה' מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל'.

ובפירוש אמרו בתנא דבי אליהו (זוטא סו"פ ד) ובארבעים יום האחרונים שעלה משה להר סיני להביא את התורה, גזרו (בני ישראל) יום צום ותענית, וביום האחרון שבכולם, שהוא סוף ארבעים יום, גזרו תענית ולנו בתעניתם כדי שלא ישלוט בהם יצה"ר, ולמחרתו השכימו ועלו לפני הר סיני, ישראל היו בוכים לקראת משה, והוא היה בוכה לקראתם, עד שעלתה בכייתם למרום, באותה שעה נתגלגלו רחמיו של הקב"ה על ישראל וקיבל את תשובתם, בישרה אותם רוח הקודש בשורות טובות ונחמות. אמר הקב"ה לישראל, בני, נשבע אני בשמו הגדול שלי ובכסא הכבוד שלי, שתהא לכם בכיה זו לששון ולשמחה גדולה ויהיה לכם יום זה יום סליחה וכפרה ומחילה לכם ולבניכם ולבני בניכם עד סוף כל הדורות.

*

מספרים על הגאון רבי יחזקאל לוויןשטיין זצ"ל משגיח דשיבת פוניבז',

ששנה אחת ביו"כ ראו אותו תלמידיו בהפסקה שבין תפילת מנחה לנעילה כשהוא חוזר בהתלהבות על דברי המשנה 'אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל' כי הרגיש בטהרה ובקדושה האופפת ומאירה על נפשו.

שמא תאמר כיצד ניתן לשלב בין שמחה לבכיה, כבר כתב ה'לבוש מדכ"י (חותנו של המהרי"ץ דושינסקי) בלישנא דקרא (תהילים מז ח) 'כי מלך כל הארץ אלוקים זמרו משכיל', שאם אנו מתעוררים כי הוא 'מלך על כל הארץ' כיצד שייך לזמר לפניו, אך על כך אמר הכתוב 'משכיל'- שמי שיש בו דעת ושכל יודע שאין זו סתירה כלל וכלל.

*

בתוספת נופך הסביר הרה"ק הרר"ב מפשיסחא זי"ע את עומק המשל והנמשל, דאי כפשטיה איזו שמחה יש לו למלך כשרואה הררי זבל מונחים מחוץ לביתו, אלא הכוונה לאב רחום שרואה את בנו מתפתל מכאבים עזים בבטנו, וממהר לדרוש ברופאים שמצאו שיש לילד תולעים במעיו, מיד נתנו סממנים שונים עד שלאחר זמן מה יצאו כל התולעים כולם מתוכו והילד נרפא לגמרי.

הנה, כאשר יראה האב את התולעים בחוץ, תגדל שמחתו עד מאוד. שהרי מלכלוך זה נתייסר בנו ועתה הכל מחוץ לגופו, כך גם לדידן, הקב"ה שמח במחילת עוונותיהם ש לישראל, על שהם הוציאו מקרבם את החלקים המעופשים והמקולקלים שהיו במעיהם, והאב שמח ברוחת בניו אהוביו.

ואם בל"ג בעומר מכרכרים ורוקדים בשרי זה בהתלהבות מפני עניינים נשגבים שיום זה מסוגל, ק"ו בנו של ק"ו ביום הקדוש, שאין מקרא יוצא מידי פשוטו ועיקר כוונת רבי עקיבא היא על יום הכיפורים.

והזמן גרמא, כדכתיב בגמרא (יומא פז): תנו רבנן, מצוות וידוי ערב יום הכיפורים עם חשכה... כי אי אפשר לתשובה בלא וידוי, וכמו שכתב הרמב"ם (הל' תשובה א א) כל מצות שבתורה בין עשה בין לא תעשה אם עבר אדם על אחת מהן בין בזדון בין בשגגה כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתוודות לפני הקל ברוך הוא, שנאמר (במדבר ה ו-ז) איש או אשה

כי יעשו... והתודו את חטאתם אשר עשו זה וידוי דברים, וידוי זה מצות עשה.

וידוע כי גדול כוחו של וידוי להעביר מעליו כל פורענות כדמצינו לגבי בלעם הרשע, דכתיב ביה (במדבר כב לד) 'ויאמר בלעם אל מלאך ה' חטאתי', ואמרו במדרש (במדבר כ ט"ו) שהיה רשע ערום, ויודע שאין עומד בפני הפורענויות אלא תשובה, שכל מי שחוטא ואומר חטאתי אין רשות למלאך ליגע בו.

*

בשם המהרי"ד מבעלזא אמרו שהדבר דומה לבן כפר ששהה בעיר והנה ראה שלפתע פרצה דליקה, וקרא ה'כרוז' לאמור הצילו... שריפה משתוללת, מיד רצו כל אנשי העיר עם דליי מים וכיבו את השריפה. כשחזר הכפרי הנבער מדעת לביתו סיפר בהתלהבות לכל אנשי הכפר הדומים לו, שראה דבר פלא בעיר, שצועקים ונכבית הדליקה... ונמלכו לנהוג אף הם במנהג נכבד זה... וכאשר פרצה שריפה לאחר זמן בכפר עמדו וזעקו... וכמובן שלא הועילו ולא כלום...

הגיעו במרוצה לאנשי העיר והתמרמו בפניהם מדוע אצלכם הועילה 'הסגולה'... הסבירו להם שאין התכלית בזעקה אלא במעשה... ואין הזעקה אלא כלי לאסוף את העם לכבות את האש. כך כיוצ"ב עיקרו של וידוי אינו החרטה והזעקה אלא הוא התעוררות לשינוי המעשים מכאן ולהבא.

*

הרה"ק הישמח משה' זי"ע מפרש מה שנאמר (קהלת יא א) 'שלח לחמך על פני המים כי ברוב הימים תמצאנו', שהכוונה היא לבקשה הנשלחת למרומים על פני המים- אלו הדמעות ששופך כמים, שהם עושות רושם רב במרומים, ופועלות כמו עבודה ויגיעה של ימים רבים,

זהו כי ברוב הימים- הנפעל ברוב הימים תמצאנו בנקל אם תבקש בדמעות.

אבינו אב הרחמן יזכנו לשוב בתשובה שלימה, ובזכות זה נזכה לגאולה שלימה, לרפואה שלימה בבריאות הגוף והנפש, בני מעלי חיי אריכי ומזוני רוויחי,

ויהי רצון שנחתם כלנו לחיים טובים ולשלום. (מפי הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א בן כ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א).

אלה יעמדו על הברכה אשר נדבם לבם לנדב להוצאות העלון לזיכוי הרבים

לעילוי נשמת

הרבנית הצדקת מרת
דבורה שפרה בת
הרב יוסף צבי ז"ל
וייסמן נפטרה ו' תשרי
תשס"ד.
ת. נ. צ. ב. ה.

ברכת מזל טוב נאמנה

הננו לברך לכבוד מעלת ידידינו הנכבד היקר והנעלה,
איש המודיות ברב תבונות, תורה יר"ש וחסידות אצלו
צמודות, היקר שבערכיו, מזויל מהוננו ומאוננו למען
צרכי בית חיים, ומסור בל"ג ומקושר לרבינו, ה"ה
הרה"ח ר' שלמה עמאר הי"ו
לרגל שמחת הולדת הבת בשעטומ"צ
יה"ר שיכנו לנחת מנמנה ומכל יצ"ח, מתוך שובע
שמחות וזכ"ס. נארי מיט א גענוטע אדישע שמחה
שטענדיג.

אנא הרבו בתפילה

על מרת אלטא
עטיל בת בלומא
גיטל לרפ"ש
ואריכות ימים ושנים
טובות

לעילוי נשמת

האשה החשובה והצדקנית, יהללה בשערים מעשיה
מרת זלאטע זעלדע ע"ה בת הר"ר יצחק ז"ל
הודוויץ
נפטרה ביום הקדוש יום הכיפורים תשס"ג
ת. נ. צ. ב. ה.
הונצת ע"י בנה ידידינו הדגול והנעלה ומשפחת הודוויץ
שיחייה - ארה"ב

גמר
החיבה
טובה
לכל בית
ישראל
הגאון
הבא
ייצא
א"ה
לקראת
ת
הטובות